

การใช้ยาปฏิชีวนะในกลุ่มคนเปราะบาง กรณีศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

“ครูครับผมปวดฟัน” เด็กหนุ่มวัย 16 ปี เอามือจับแก้มที่บวมปวด มีเลือดออกตามไรฟันจากอาการเหงือกอักเสบ บวม เดินปรี่เข้ามาหาฉัน ในมือของเขากำซองยาชุดที่มียาปฏิชีวนะรวมอยู่ด้วย 1 แคปซูล เขาเคยกินยาชุดนี้มาแล้วครั้งหนึ่งเมื่อวานแต่อาการยังไม่ดีขึ้น

“กบ” กับฉัน เรารู้จักกันมานานเกือบสองปี เขาพักอาศัยอยู่ในบ้านเพิงสังกะสีไม่มีบ้านเลขที่ มีสมาชิกรวมกันถึง 12 คน พ่อของเขาเสียชีวิตเมื่อ 5 ปีก่อน ส่วนแม่ของเขาทิ้งไปมีครอบครัวใหม่ สมาชิกในครอบครัวของเขาส่วนใหญ่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลาง

“คนไทยไร้สิทธิ” มีพฤติกรรมการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างไร ในเมื่อไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน ไม่มีทะเบียนบ้าน หลายคนเข้าไม่ถึงบริการสาธารณสุข การศึกษา และสวัสดิการต่างๆจากภาครัฐ

พ่อของกบนอนตายอย่างสงบภายในห้องพักสังกะสีโดยไม่มีโอกาสได้เข้ารับการรักษาพยาบาลใดๆ ไม่มีแม้แต่เงินจะจัดพิธีฌาปนกิจ ผ่านมา 5 ปีแล้วก็ยังไม่มีการไปแจ้งตายต่อนายทะเบียนอำเภอ

“ส่วนใหญ่เวลาไม่สบายพ่อก็จะไปขอยาที่ย่ามากิน ก็พวดยาแก้ปวด แก้อักเสบครับ”

ขอยาดีครับ ; ดูเหมือนว่าการขอยาจากพ่อแม่ญาติพี่น้องมากินจะเป็นวิธีที่ง่ายที่สุดสำหรับพวกเขา ยาชุดแก้ปวดฟันในมือของเขาก็เช่นกัน เขาเชื่อประสบการณ์คำบอกเล่ามากกว่าคำแนะนำจากคนแปลกหน้าที่ยื่นใส่เสื้อกาวน่อยหลังเคาน์เตอร์

ยาปฏิชีวนะคือยาวิเศษ ; ส่วนใหญ่พวกเขาจะใช้ยาปฏิชีวนะในโอกาสพิเศษ เช่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หรือใช้เลี้ยงสัตว์แสนรักจำพวก ปลา กัด กระจรอก นก ไก่ชน หมา แมว แนนอนว่าวิธีการใช้นั้น ได้รับคำแนะนำจากญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง เหมือนเช่นเคย แต่จากการติดตามดูพฤติกรรมก็พบว่ายาปฏิชีวนะที่พวกเขาใช้ส่วนใหญ่เป็นยาค่อนข้างจะเก่า โบราณ หาซื้อได้ตามร้านหมอตีทั่วไป โดยศักยภาพของเขานั้น คงไม่อาจจะเข้าถึงยาที่ก่อปัญหาเชื้อดื้อยาได้

ความรู้เรื่องการใช้ยา หรือยาปฏิชีวนะ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนกลุ่มเปราะบางในสังคมไทย แต่ความรู้เพียงอย่างเดียวมิอาจนำไปสู่ความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพวกเขาได้ หากพวกเขายังไร้สิทธิสวัสดิการการรักษาพยาบาล ตลอดจนรัฐสวัสดิการพื้นฐานที่พวกเขาควรได้รับตั้งแต่แรกเกิดจนแก่เฒ่า ซึ่งควรจะเป็นสวัสดิการแบบถ้วนหน้าและทั่วถึงโดยอัตโนมัติ เช่น เงินอุดหนุนเด็กเล็ก เบี้ยคนพิการ และเบี้ยผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังพบว่าสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่พวกเขาไม่ยอมไปโรงพยาบาลคือการเดินทางที่ยากลำบากเนื่องจากไม่มีระบบขนส่งสาธารณะที่ทั่วถึงและเท่าเทียม

กลุ่มคนเปราะบางจึงไม่ต่างอะไรกับพลเมืองชั้นสองชั้นสามในสังคม ที่ควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำต่างๆ ให้พวกเขาสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

